

активним мовленням, неначе акомпанують собі, доповнюючи те, що не може в силу технічних причин бути зображене на аркуші, стимулюють свої дії, розгортають ідеї. Мовленнєві дії дошкільника можна визначити як штрих-мовлення, що будується за законами, які відрізняються від зв'язного висловлювання. Посиленню інтересу до художнього слова сприяє також ілюстрування дітьми власних зв'язних висловлювань, які від того стають більш виразними, повними [2].

Теоретичний аналіз філософських, психолого-педагогічних, художніх праць дозволяє зробити висновок, що образотворча діяльність виступає як один із засобів розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку. Мовлення засвоюється в контексті образотворчої діяльності й спілкування, що її супроводжує. Образотворча діяльність є своєрідною мовою, за допомогою якої діти передають свої думки, своє сприйняття й розуміння смислу довколишнього предметного світу.

Отже, образотворчо-мовленнєва діяльність є багатоаспектною за своєю природою: з одного боку, мовлення впливає на дитячу образотворчість, а з другого – образотворчість, у свою чергу, здійснює вплив на розвиток дитячого мовлення, збагачення словника. Образотворча діяльність задає розвивальний контекст збагаченню мовлення дошкільників.

Список використаних джерел

1. Білан О.І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей старшого дошкільного віку / О.І.Білан. - Львів: Проман, 2007. - 64 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. - К. : Видавничий дім «Слово», 2011, - 704 с.
3. Гавриш Н.В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят /Н.В. Гавриш. - К.: Шкільний світ, 2006. - 119 с.

УДК 373.2.015.31:745.54(043.2)

Микуліна А. К.,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти МДУ
Синичка Є. Б.,
студентка групи ДО –3 спеціальності «Дошкільна освіта», МДУ

РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНИКІВ В ПРОЦЕСІ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБІВ СПОСОБОМ ОРІГАМІ

Художнє виховання дітей необхідно починати в ранньому віці - головне,

щоб дитина з малих років знала художню культуру. Одним з видів художнього виховання дітей дошкільного віку виступає конструювання з паперу.

В процесі конструювання з паперу дитина ознайомлюється з різними властивостями та конструктивними можливостями паперу. Доступність паперу як матеріалу, простота її обробки зацікавлює дітей до роботи. Вони опановують різними прийомами і способами дій з папером, такими як згинання, багаторазове складання, надрізання, склеювання.

Одним із таких способів є складання іграшок по типу оригамі. Складання різних фігурок з паперу - це не просто гра, а ціле мистецтво. Називається воно «орігамі», що в перекладі з японського означає як «складання із паперу». [1, с.8].

Мистецтво це давнє. Зародилося воно ще в давньому Китаї і виникло одночасно з появою паперу. Але пізніше найбільший розвиток це мистецтво отримує в Японії, яка вважається зараз справжньою батьківщиною оригамі.

З давніх часів японці з великою насолодою виготовляють красиві вироби з паперу - квіти, маски, ляльки, тварини, рухомі іграшки тощо. В Японії цей вид діяльності настільки поширений, що їхня дитвора саме через оригамі розпочинає знайомство з навколишнім світом, зі світом мистецтва.

В Україні оригамі ще не набуло такого широкого розповсюдження, хоча воно є досить дивовижним мистецтвом і для дітей, і для дорослих. Складаючи різноманітні фігурки з паперу, у дитини формуються такі якості, як спостережливість, просторова уява, відчуття пропорції, логічна пам'ять, зосередженість, кмітливість, фантазія, акуратність; водночас у неї виховується любов до природи, естетичні смаки, доброта, чуйність тощо.

Вироби виготовлені в техніці оригамі, мають широке застосування. Це оздоблення різноманітних вітальних листівок, прикрашення новорічної ялинки, виготовлення персонажів до постановки казок, театралізованих спектаклів, оформлення інтер'єрів. Оригамі має і практичне використання — це скляночки, пакети, конверти, коробочки тощо.

В основному традиційні оригамі складаються із квадрата тонкого білого паперу, як правило, з найменшим використанням ножиць і клею. Коли попрацювати деякий час зі звичайним паперовим квадратом, який, на перший погляд, є простим і незграбним, він відкриває певні особливості і переваги в художньому конструюванні. Поступово розвивається відчуття, яке дозволяє скласти із квадрата все, що захочеться.

Головний секрет роботи в техніці оригамі – це навчитися бачити те, що може вийти в кінцевому результаті. Складати слід обдуманно, бачити декілька операцій наперед. У такому випадку дитина вже не складає навмання, не крутить папір у руках, а працює над задуманим цілеспрямовано. Також досить часто доводиться робити попередні згини, які полегшують подальше складання задуманого виробу. [2, с.30].

Оригамі набуває більшої виразності, коли його частково підмалювати або підрізати ножицями, виготовляти із вдало підібраного кольорового та візерункового паперу, комбінувати з аплікацією.

Багато чого повинна знати і вміти дитина, вступаючи в незнайоме, але таке

притягуючи дошкільне життя. Підготувати дитину до цього важливого моменту в житті допоможе оригамі - мистецтво, близьке йому і доступне.

Необхідність використання оригамі щодо навчання дітей дошкільного віку незаперечна. Те, що діти навчаються «граючи», помітили довели великі педагоги такі як: В.Б.Косминская, Є.І. Васильченко, О.С. Макаренка, Т.С.Комарова та інші, велика заслуга належить Ф. Фребелю. [4, с.56].

Вітчизняні педагоги такі як Л. В. Куцакова, З. Афонькин, Т.И. Тарабарина, Ю.В. Шумаков, О.Р. Шумакова та інші й іноземні незалежні педагоги: М. Кемпбел, Р. Харбин, Еге. Кеннвей, А. Йошидзаве, Д. Листар та інші) відзначають, що оригамі має безліч достоїнств у розвитку певних навичок і якостей в дітей [3, с.39].

В даний час Ю.В. Шумаковим, Є.Р. Шумаковою доведено, що заняття оригамі сприяють підвищенню активності роботи мозку і врівноважування роботи обох півкуль у дітей дошкільного віку, що сприяє підвищенню рівня інтелекту, розвитку таких психічних процесів, як уважність, сприйняття, уява, тямущість, логічність. Активізується творче мислення, зростає його швидкість, гнучкість, оригінальність [4, с.22].

Неможливо перерахувати всі достоїнства оригамі. Це мистецтво є не тільки захоплюючим способом проведення дозвілля, а й засобом вирішення багатьох педагогічних завдань, зокрема розвитку дрібної моторики. Удосконалюючи та координуючи рухи пальців і кистей рук, оригамі впливає на загальний інтелектуальний розвиток дитини, в тому числі і на розвиток мови. Адже ще В.А. Сухомлинський сказав: «Витоки творчих здібностей та обдарувань дітей на кінчиках їхніх пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки. Іншими словами: чим більше майстерності в дитячій долоньці, тим розумніша дитина» [4, с.97].

У дослідженнях цілого ряду видатних вітчизняних педагогів (Д.В.Куцакова, З.В. Лиштван, Л. В. Пантелеевой та інших) присвячених дитячому конструктивній творчості складанню з паперу відводиться значна роль. На думку цих дослідників, складання з паперу активно сприяє розвитку дрібної моторики рук дітей дошкільного віку, а як і вдосконаленню окоміру і сенсомоторики загалом. [3, с.43].

Не перелічити всіх достоїнств оригамі у розвитку дитини. Доступність паперу як матеріалу, простота її обробки, залучають дітей. Вони опановують різними прийомами і способами дій з папером, такими як згинання, багаторазове складання, надрізання, склеювання. Оригамі розвиває у дітей здатність працювати руками під контролем свідомості, у них удосконалюється дрібна моторика рук, точні рухи пальців, відбувається розвиток окоміру.

Оригамі удосконалює трудові вміння дитини. Систематичні заняття з дитиною оригамі – гарантує забезпечення всебічного розвитку і успішну підготовку до навчання в школі. Оригамі сприяє концентрації уваги, оскільки змушує зосередитися на процесі виготовлення, щоб отримати бажаного результату. Оригамі має значення у розвитку конструктивного мислення дітей, їхньої творчої уяви, художнього смаку.

Оригамі сприяє розвитку образного мислення і уяви, а також просторової

інтуїції. Просторова уява є фундаментом для формування конструктивно-технічних умінь у дітей.

Також орігамі допомагає:

- ✓ зробити ривок у розвитку мовлення;
- ✓ поліпшити вимову і збагатити лексику;
- ✓ підготувати руку до письма, що особливо важливо для дітей, які скоро підуть до школи, адже там їм доведеться багато писати;
- ✓ розвинути увагу, терпіння, так званий внутрішнє гальмо – вміння стримуватися саме тоді, коли це необхідно;
- ✓ стимулювати фантазію, проявити творчі здібності;
- ✓ граючись, освоїти елементи геометрії, як на площині, так і в просторі;
- ✓ відчутти радість взаєморозуміння без слів, зрозуміти можливості несловесного спілкування. [2, с.32].

Мистецтво орігамі – інтригуюча загадка, і вона вабить кожную дитину неймовірними перетвореннями звичайного квадрата паперу. Це навіть не фокус, це - диво! В одному листочку приховані багато образів: і кораблик, літачок, будиночок, шапка, і химерні дракони, птахи, тварини, та інші цікаві речі. У руках дитини папір оживає: махає крилами журавлик, високо літає літачок, стрибає жаба, каркає ворона. Скільки радості, скільки захоплення!

Також, орігамі розвиває конструктивне мислення, здатність комбінувати, просторове мислення, почуття форми, творча уява, художній смак.

У цьому мистецтві є все, що тягнуло б дитину піднятися на самий верх сходів творчості і робило цей підйом захоплюючим, і цікавим. Як і в будь-якій грі, головне задоволення тут - процес, а не кінцевий результат. Діти відчують почуття емоційного комфорту, відчуття радості дитинства, ні з чим незрівнянне відчуття задоволення від виконаної своїми руками виробу. Така іграшка мила серцю, з нею розмовляють, грають, її дбайливо зберігають. Паперові іграшки набувають все нових і нових друзів, складених з паперу.

В орігамі величезний діапазон рівнів складності: від літачка, складати який діти вчаться один у одного навіть без допомоги дорослих, до постатей, які під силу лише небагатьом майстрам. У ньому є все, щоб створити сходи з постійно зростаючих рівнів складності і задати практично будь-яку висоту щаблі й будь-яку їх кількість.

Орігамі стимулює і розвиток пам'яті, так як дитина, щоб зробити саморобку, повинна запам'ятати послідовність її виготовлення, прийоми та способи складання.

Орігамі сприяє концентрації уваги, тому що змушує зосередитися на процесі виготовлення, щоб отримати бажаний результат. Орігамі знайомить дітей та основними геометричними поняттями (кут, квадрат, трикутник). Орігамі розвиває інтуїтивне мислення, здатність до осяяння і інтуїцію.

Одним з напрямків культурної спадщини народу є трудотерапія, оздоровлюючу дію якої ми втілюємо в орігамі. Орігамі вдосконалює трудові вміння дитини, формує культуру праці.[3, с.12].

Вихованню творця сприяє вміння педагога побачити, роздивитися,

розгадати інтереси, нахили, здібності і таланти своїх вихованців і створити можливості для їх творчого розвитку та реалізації. Немає межі творчості, бо творчість – це та сама дитяча гра, яка зуміла вижити в дорослій людині.

Таким чином, проблема наукового дослідження використання оригамі в роботі дошкільниками актуальна на сучасному етапі розвитку суспільства. Заняття оригамі це уроки практичного життєвого досвіду, освоєння і розуміння навколишнього світу, краси і гармонії. І, безсумнівно, робота в техніці оригамі буде сприяти всебічному розвитку дитини. Від отриманої фігурки дитині повинно бути радісно! Саме тоді у неї виникає бажання займатися далі, продовжувати заняття в подальшому.

Список використаних джерел

1. Ботюк О., Конструювання з паперу методом оригамі / О. Ботюк - Навчальна книга Богдан. - 2000. - С. 64.
2. Демидов Ю. Формування пізнавальної самостійності в конструктивній діяльності. Ю. Демидов // Палітра педагога, - 2006, №4.- С. 8-9.
3. Галайда С. Конструювання з паперу. / С. Галайда // Палітра педагога. - 2004, №1. С. 16-22.
4. Тарабарина Т. В. Оригамі для початківців. Кращі моделі для дитячого садка. / Т. В. Тарабарина - Ярославль: Академія розвитку, 2007. - 112с.

УДК 372.461

Михайлова К.В.

Волошин Н.П.

Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВИ ЗАСОБОМ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА

Одиним з найважливіших скарбів кожного народу є мова. Без оволодіння всіма багатствами рідної мови неможливий всебічний розвиток особистості. К.Д. Ушинський писав, що рідне слово є основою будь – якого розумового розвитку і скарбницею всіх знань [2].

Сучасні діючі програми наголошують на створення в умовах дошкільного ЗДО розвивального життєвого простору, сприятливого для закладання основ моленневої компетентності особистості. Мовленнева компетентність дошкільників формується в процесі засвоєння мовленневих зразків. Основи лексичної, граматичної фонетичної компетентності формуються в процесі роботи зі зразками мовлення [1].

Народна педагогіка та дослідження видатних педагогів Я. Коменського, Й.-Г. Песталоцці, Р. Жуковської, А. Богуш, А. Гончаренко, Н. Гавриш та ін. доводять, що розвитку мови дітей потрібно приділяти велику увагу з самого раннього віку.

Одним із першочергових завдань розвитку мови дітей дошкільного віку є

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>